

7. SINIF

MEB DERS KİTABI İLE
%100
UYUMLU

**BECERİ
TEMELLİ
SORULARLA
DESTEKLİ**



VIDEO SORU
ÇÖZÜMÜ

SOSYAL BİLGİLER

**ÖĞRETMEN
ÖRNEĞİDİR
PARA İLE SATILAMAZ**



**AKILLI TAHTA
UYUMLU**



HEMEN İNDİRİN

**TAMAMI
EL YAZMASI**

SOSYAL BİLGİLER





OKULUM AKILLI DEFTER KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Koza Yayın Dağıtım Sanayi ve Ticaret A.Ş. • Tel: 0.312 385 91 91
Matbaa Sertifika No: 45553

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-605-7816-67-2

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.



Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.



İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

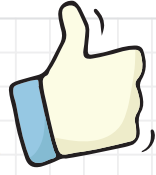
Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

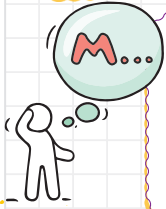
Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

BU DEFTERDE NELER BULACAKSINIZ?

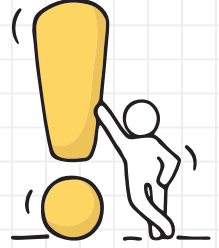


GİRİŞ-SUNU: Öğrencilerin konu içerisinde neler öğreneceği, bu konudan önce neler öğrendikleri ve işlenen konudan sonra hangi bilgi ve becerileri kazanmış olmalarının beklendiğini bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye, konuya dair bir ön bilgi vererek hazırlanmasını, konu sonu etkinlik ve değerlendirme sorularıyla kendini sınamak kazanımları elde edip edemediğini görmesini istiyoruz.



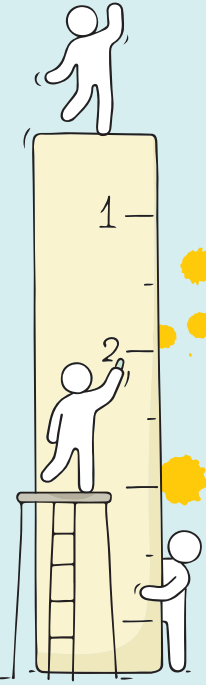
HATIRLATMA: Bu bölümde öğrencilerin eski öğrenmelerine atıf yapıyoruz. Böylelikle geçmiş bilgileriyle şimdiki bilgileri arasında bir bağ kurup eski öğrenmelerini yeni öğrenmelerine transfer etmesini istiyoruz.

DİKKAT: Konuya dair fark edilmeyen detayları ve kavram yanlışlarını bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle kavram yanlışlarının yeni öğrenmelerle ilişkisini ortadan kaldırmak ve önemli noktaları fark etmesini istiyoruz.



BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?: İşlenen konuyla ilgili ilginç ve güncel bilgileri bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye entelektüel bir derinlik kazandırmak ve öğrencinin öğrenme isteğini arttırmak istiyoruz.

BEYİN FIRTINASI: Sınıf ortamında işlenen konuya dair öğrencilerin düşünsel tartışmalar yapılabilmesini bu bölümde sağlamaya çalışıyoruz. Böylelikle öğrencilerin herhangi bir konuyu çok yönlü ele almasını sağlamak ve farklı düşünceleri irdeleyerek kendi düşüncesini sınamasını istiyoruz.



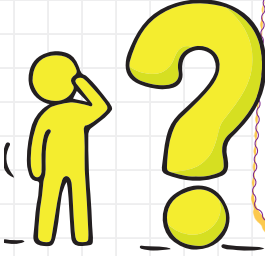
SÖZLÜK: Öğrencilerin konu içerisinde yeni gördükleri ve anlayamadıkları sözcüklerin anlamlarını bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrencinin söz varlığını geliştirerek dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek istiyoruz.



ARAŞTIRALIM: İşlenen konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve bilimsel becerilerinin artmasını sağlamak için bu başlık altında araştırma önerileri veriyoruz. Böylelikle öğrencinin kavram, kişi ve olaylara ilişkin öğrenme motivasyonunu arttırmak ve öğrenme etkinliklerini geliştirmek istiyoruz.



YENİ NESİL SORULAR: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.



ETKİNLİKLER: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.



DEĞERLENDİRME TESTLERİ: Her ünite sonunda yer alan kapsamlı değerlendirme testleriyle öğrencinin kendini sınamasını ve böylelikle işlenen konuyu tam olarak kavrayıp kavrayamadığını görmesini istiyoruz.



İÇİNDEKİLER

Birey ve Toplum

- İnsandan İnsana Giden Yol 3
- İletişimin Gücü 7
- Hızlı İletişim Güçlü Toplum 11
- İletişim Özpürlüğü 15
- Ünite Değerlendirme Testi -1 19

Kültür ve Miras

- Beylikten Cihan Devletine 25
- İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın 37
- Avrupa'da Uyanış 43
- Değişen Dünyada Değişen Osmanlı 51
- Osmanlı'dan Kalan Mirasımız 55
- Ünite Değerlendirme Testi - 2 57

İnsanlar, Yerler ve Çevreler

- Nereye Yerleşelim 65
- Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz 69
- Doğduğun Yer mi, Doyduğun Yer mi? 77
- Yerleşme ve Seyahat Özpürlüğü 81
- Ünite Değerlendirme Testi -3 83

Bilim, Teknoloji ve Toplum

- Kil Tabletlerden Akıllı Tabletlere 89
- Bilimin Öncüleri 94
- Her Yenilik Geleceğimize Bir Katkıdır 101
- Özpür Düşüncenin Bilime Katkısı 107
- Ünite Değerlendirme Testi - 4 111

Üretim, Dağıtım ve Tüketim

- Topraktan Üretir, Toprağı Yönetiriz 117
- Üretim Teknolojisi Hayatımızı Etkiliyor 123
- Vakıf Demek Medeniyet Demek 127
- İşinin Ehli İnsan Yetiştirmek 131
- Geleceğin Senin Ellerininde 137
- Dijital Teknoloji Çapındayız 140
- Ünite Değerlendirme Testi - 5 143

Etkin Vatandaşlık

- Demokrasi Serüveni 151
- Atatürk'ten Milletimize Armağan 156
- Cumhuriyetimi Seviyorum 160
- Hâkimiyet Milletindir 164
- Ünite Değerlendirme Testi - 6 167

Küresel Bağlantılar

- Türkiye'de ve Dünya'da Barış 173
- Ekonomiye Yön Veren Kuruluşlar 177
- İnsanları Nasıl Tanıyoruz? 180
- Küresel Sorunlara Çözüm Üretiyorum 183
- Ünite Değerlendirme Testi - 7 187

ÖRNEKTİR

BİREY VE TOPLUM

İnsandan İnsana Giden Yol

İletişimi etkileyen tutum ve davranışları analiz ederek kendi tutum ve davranışlarını sorgular.

İletişimin Gücü

Bireysel ve toplumsal ilişkilerde olumlu iletişim yollarını kullanır.

Hızlı İletişim Güçlü Toplum

Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır.

İletişim Özgürlüğü

İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir.

Sevgili Öğrenciler,

Bu öğrenme alanında iletişimi etkileyen tutum ve davranışları öğrenecek bunu kendi yaşamınız açısından değerlendireceksiniz. Olumlu iletişim yollarını da öğrenecek, bireysel ve toplumsal ilişkilerinizde olumlu iletişim yollarını kullanacaksınız. İletişimin dışında medyanın yaşamınıza etkisini sosyal değişim ve etkileşime etkisi üzerinden inceleyeceksiniz. Son olarak da iletişim araçlarından yararlanırken sahip olduğumuz hak ve sorumluluklara yaşamınızda nasıl yer vermeniz gerektiğini öğreneceksiniz.

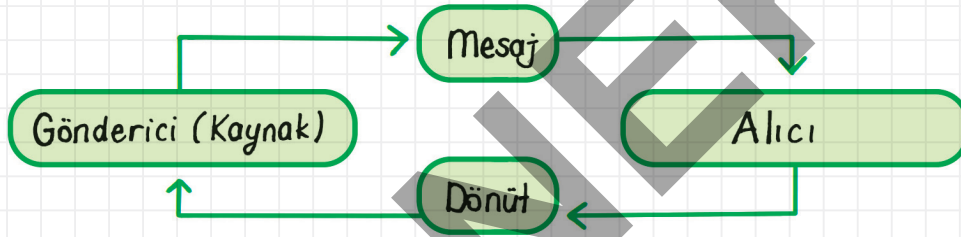


İNSANDAN İNSANA GİDEN YOL

Toplumu oluşturan ve topluluk içinde bağımsız bir varlığı olan insanların her birine **birey** denir. Toplumu oluşturan bireyler yüzyıllardır birbiriyle etkileşim halindedirler. Çünkü sosyal bir varlık olan insan toplumsal hayatını sürdürebilmek için **iletişim** kurmak zorundadır.

► İletişim ◄

İnsanların duygu, düşünce ve bilgilerini çeşitli yollarla başka insanlara aktarmalarına **iletişim** denir. İletişim bir süreçtir ve bu süreç bazı unsurlardan oluşur. Bu unsurlar; **gönderici (kaynak)**, **alıcı**, **mesaj**, **dönüt** ve **kanaldır**.



Gönderici, **iletişimi başlatan kişidir**. Göndericinin söylediği söz ya da yazdığı yazı **mesajı** oluşturur. Bu süreçte iletişim kurdugu kişi **alıcıdır**. Alıcının mesaja verdiği yanıt ise **dönüttür**. Göndericinin mesajı gönderirken kullandığı yol ya da araç ise **kanaldır**.

► İletişim Türleri ◄

İletişim kurmanın birden çok yolu vardır. İnsanlar iletişim kurmak için bulunduğu ortama veya duruma göre farklı yöntem ve araçlar kullanırlar. Tüm bunlara göre iletişim üçe ayrılır. Bunlar; **sözlü iletişim**, **yazılı iletişim** ve **sözsüz iletişim** dir.



Giriş

Geçtiğimiz sene Sosyal Bilgiler dersinde toplumsal birlikteliğin önemini öğrenmiştiniz. Bu konuda ise yaşamımızın en önemli parçası olan iletişimi etkileyen tutum ve davranışları öğreneceksiniz.



Bunları biliyor
muydunuz?

Sözsüz iletişimin
şekli kültürler
arasında
farklılıklar
gösterebilir.
Örneğin çölde
yaşayan bedeviler
burunlarını
birbirine sürterek
selamlaşırlar.

1. Sözlü İletişim: Konuşarak kurduğumuz iletişim şeklidir. Yüz yüze veya telefon ile sözlü iletişim kurabiliriz.



ÖRNEK

Ali'nin sabah servise bindiğinde Elif'e "Merhaba" demesi

Yağmur'un ödevi sormak için Hasan'ı araması

2. Yazılı İletişim: Yazı kullanarak kurduğumuz iletişim türüdür.



ÖRNEK

Ayşe'nin Almanya'da yaşayan kuzenine mektup göndermesi

Yasemin'in iş arkadaşlarına hasta olduğunu yazılı mesaj ile haber vermesi

3. Sözsüz İletişim: Sözsüz olarak beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu, fiziksel görünümler, kıyafetler gibi kanallarla kurulan iletişimdir.



ÖRNEK

Zeynep'in sınıfa girdiğinde Hasan'ın suratının asık olduğunu fark etmesi

Ahmet'in öğretmenini dinlerken başını sallayarak öğretmenini onaylaması

► Etkili İletişim Kurmak ◀

Etkili iletişim kurmak çevremizdeki insanlar ile olan ilişkilerimizde önemli yer tutar. Bu nedenle iletişim esnasında yapacağımız davranışların, hareketlerimizin, vücut dilimizin iletişimde olumlu ya da olumsuz etkileri olabilir. Bu nedenle etkili bir iletişim kurmak için iletişimi olumlu ve olumsuz etkileyen davranışları bilmemiz gerekir.

İletişimi Olumlu Etkileyen Davranışlar

- ✓ Empati kurmak
- ✓ Ben dili kullanmak
- ✓ Ön yargılı olmamak



Not Al

- ✓ Ses tonunu doğru ayarlamak
- ✓ Emir veren ya da alay eden bir tavırla kırıcı bir dil kullanmamak
- ✓ Kendimizi doğru ifade edebilmek için doğru kelimeleri seçmeye özen göstermek
- ✓ Karşımızdakini dinlemek
- ✓ Karşımızdakini dinlerken yüzüne bakmak ve bunun dışında başka işlerle ilgilenmemek

NOT

Etkili iletişim kurmak toplumsal uyum için önemli bir yere sahiptir. Etkili iletişim kuran bireyler kişisel gelişimlerini sağlarlar. Toplum içerisinde kabul görmeleri de diğer bireylere göre daha kolaydır.

İletişimi Olumsuz Etkileyen Davranışlar

- ✓ Sen dili kullanmak
- ✓ Ses tonunu doğru ayarlamamak
- ✓ Emir veren ya da alay eden bir tavırla kırıcı bir dil kullanmak
- ✓ Sürekli nasihat etmek
- ✓ Karşımızdaki kişiyi dinlememek, konuşurken yüzüne bakmak yerine farklı işlerle ilgilenmek



Not Al



Hatırlatma

Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı, peşin yargı, peşin hüküm, "peşin fikre" ön yargı denir.

Etkinlik-1

Kolay-Orta

A. Aşağıdaki verilen cümleler doğru ise başına (D), yanlış ise (Y) harfi koyunuz.

- (Y) Mektup, sözlü iletişimin en etkili aracıdır.
- (D) Ses tonu, etkili iletişim için belirleyici bir faktördür.
- (Y) İyi bir iletişim için sürekli bir konuşmalıyız.
- (D) İyi bir iletişim için jest ve mimiklerimizi iyi kullanmalıyız.
- (D) Etkili iletişim kuran bireylerin toplumda kabul edilmeleri olumsuz iletişim kuran bireylere göre daha mümkündür.

Zor

B. Aşağıda verilen iletişim örneklerinin hangi iletişim türüne ait olduğunu doğru alanlara işaretleyiniz.

	Sözlü	Yazılı	Sözsüz
Ceyda'nın öğretmeni ile konuşması	X		
Ufuk'un kuzenine başı ile selam vermesi			X
Arif'in dedesine bayram kartı göndermesi		X	
Rıza'nın kantinciden su istemesi	X		
Berk'in Yusuf'a gülümsemesi			X



Not Al

İLETİŞİMİN GÜCÜ

Toplum içinde yaşayan insanların etkili iletişim kurmaları, toplumda huzurlu bir ortamın oluşmasını sağlar. Bunun için hem bireyler arasında hem de bireylerin içinde bulundukları gruplar arasında olumlu iletişim yollarının kullanılması önemlidir.

► Olumlu İletişim Yolları ◀

A. Kendimizi Doğru İfade Etmek

Sözlü ve yazılı iletişimin en önemli unsuru "dil" dir. Dil, iletişimde kendimizi doğru ifade edebilmemiz için en önemli araçtır. Bu nedenle Türkçeyi doğru kullanmalıyız. Bunun için de açık ve net bir dil kullanmamız ve doğru anlaşılacak şekilde ifadeler searmemiz gereklidir.

Sözsüz iletişimde ise dil kadar önemli olan faktör jest ve mimiklerdir. Kendimizi doğru ifade edebilmemiz için söylediklerimizle jest ve mimiklerimiz tutarlı olmalıdır.



ÖRNEK

Ziya'nın sınavdan düşük alan arkadaşını teselli ederken gülmesi bir iletişim hatasıdır.

B. Ses Tonumuza Dikkat Etmek

Ses tonu iletişimde önemli bir yer tutar. Konuşurken ses tonunun çok kısık olması zor anlaşılmanıza neden olabilir. Çok yüksek, emir-verici ve kızgın tonlarda konuşmak ise kırıncı olmamıza neden olabilir.

Etkinlik-2

Zor

Arkadaşlarınızla oyun olarak on dakika boyunca kısık sesle, on dakika da yüksek sesle konuşunuz. Sonrasında neler hissettığınızı aşağıdaki boşluğa yazınız.



Giriş

Bir önceki konuda iletişimi, etkili bir iletişim için önemli olan olumlu ve olumsuz davranışları öğrenmiştiniz. Bu konuda ise olumlu iletişim yollarını öğreneceksiniz.



Hatırlatma

İyi iletişim kuran bir birey olmak için kitap okumak önemli bir faktördür. Bu nedenle düzenli olarak kitap okumanız gerekir.

C. Sen Dili Yerine Ben Dili Kullanmak

Ben Dili : Karşımızdakini yarğılamayan , suçlamayan bir dilin kullanılmasıdır. Bu dil sayesinde karşımızdakine duygularımızı daha iyi anlatabiliriz. Bu sayede daha olumlu bir iletişim kurmuş oluruz.



ÖRNEK Gürültü yaptığında benim dikkatim dağılıyor ve ders çalışmakta zorlanıyorum.

Sen Dili : Karşımızdakini yarğılayan ve suçlayan bir dilin kullanılmasıdır. Sen dili ile konuşmak karşımızdaki kişinin kötü hissetmesine neden olabilir. Bu nedenle olumsuz iletişim kurmuş oluruz.



ÖRNEK Sürekli pürültü yapıyorsun ve ders çalışmama engel oluyorsun.

D. İyi Bir Dinleyici Olmak

Dinlemek, iyi bir iletişimin olmazsa olmazlarından. Atalarımız, " Söz pümüş ise, sükût altındır." sözünü dinlemenin önemini anlatmak için kullanmışlardır. Bu nedenle iyi bir dinleyici olmamız gerekir. Bunun için de ;

- ✓ Dikkatli bir şekilde dinlemeliyiz. Bir kişiyi dinlerken başka işlerle ilgilenmemeliyiz.
- ✓ Dinlediğimiz kişiye onu dinlediğimizi hissettirmeliyiz.
- ✓ Öncelikli olarak dinlediğimiz kişinin sözlerine odaklanmalıyız, sadece vereceğimiz cevabı düşünmemeliyiz.
- ✓ Dinlediğimiz kişiyle göz teması kurmalıyız.
- ✓ Jest ve mimikleri etkin bir şekilde kullanmalıyız. Konuşmak için onun konuşmasını bitirmesini beklemeliyiz.
- ✓ Dinlediğimiz kişiye karşı alaycı bir tavır göstermemeliyiz.
- ✓ Karşımızdaki kişiyi anladığımızı gösteren dönütler vermeliyiz.



Dikkat

Dönüt, iletişim sürecinin önemli bir parçasıdır. Bu nedenle karşımızdaki kişiye dönüt vermek iletişimde önemli bir yere sahiptir.



Not Al